

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

چگونگی تعیین علت مرگ

دکتر داود میروسی
منخصص پزشکی قانونی

انتساب یک علت به یک مورد با اطلاعات دقیق

- ▶ کالبد گشایی (تشریحی)
- ▶ نمونه برداری (سم شناسی، آسیب شناسی، سرولوژی و ژنتیک)
- ▶ اطلاعات تکمیلی

علل ارجاع به سازمان پزشکی قانونی

▶ تشخیص علت فوت با روشهای بالینی ممکن نیست.

۱- زمان مطرح نیست.

۲- تعیین پاتو فیزیولوژی بیماری های نوپدید.

۳- ارزشیابی تشخیص بالینی

▶ هویت فرد مشخص نمی باشد.

▶ توسط بستگان شکایت مطرح است. (کادر درمان و یا غیر آن)

▶ مشمول موارد ارجاع به پزشکی قانونی باشد. (موارد در ظاهر جواز دفن وزارت بهداشت درج شده است.)

نکته: این روش نیاز به هزینه بالا و صرف زمان زیاد دارد لذا نمی توان از آن برای کل جامعه استفاده نمود.

انتساب یک علت به یک مورد بر اساس مدارک مدون

- ▶ این حالت به طور عمده در موارد بستری در بیمارستان اتفاق می افتد.
- ▶ در صورتی که پرونده بیمارستانی بطور دقیق تکمیل شده باشد قابل استفاده است.
- ▶ در ایران ۴۰٪ مرگ ها در بیمارستان رخ می دهد.

انتساب یک علت با استفاده از اطلاعات ناقص

► منابع اطلاعاتی کافی و قابل اعتماد از سوابق پزشکی متوفی وجود ندارد.

► از روش کالبد گشایی شفاهی استفاده می کنیم:
افراد خانواده متوفی علائم و نشانه ها را می شناسند و خوب عنوان می کنند.

مثال: مرگ یک جوان ۱۵ ساله با تب، بثورات پوستی، سرفه و تنگی نفس = بیماری عفونی ولی نمی تواند سکتة قلبی و مغزی باشد.

► در صدی از مرگ ها در هاله ابهام است.

کالبد گشایی شفاهی

► مجموعه سوالات هدفمند که در پایان پرسشگر را به تشخیص علت مرگ در حد گروه‌های کلی و یا زیر گروه های شایع هدایت می کند.

نکته: عیب این روش محدودیت های زیادی در تشخیص علت مرگ دارد.

تابلوی فوت

تعریف: وضعیت فیزیوپاتولوژیکی است که به هنگام فوت وجود دارد.

مثال: از تابلوهایی فوت می توان به DIC ، ARDS ، خونریزی و هیپوولمی ، آریتمی قلبی، نارسایی قلبی، نارسایی تنفسی و ... اشاره کرد.

► علت فوت هر چه باشد معمولاً "فرد در حضور حداقل یکی از موارد فیزیوپاتولوژیک فوق الذکر فوت می کند.

► روشن است که علل مختلف فوت می توانند منجر به يك وضعیت فیزیوپاتولوژیک واحد شده و با آن تابلو منجر به فوت بیمار شوند. برای مثال هیپوولمی می تواند در اثر خونریزی، اسهال شدید و ... ایجاد شود.

► ذکر تابلوی فوت مانند هیپوولمی به تنهایی به عنوان علت فوت از اشتباهات فاحش و شایع می باشد.

علت فوت

- ▶ **طبق تعریف WHO** عبارت است از همه بیماری ها، وضعیت های نا خوشی و آسیب هایی که خود منجر به مرگ شده اند و یا به وقوع آن کمک کرده است.
- ▶ این تعریف همچنین شرایط وقوع حوادث و سوانح یا خشونت ها را نیز دربر می گیرد.
- تعریف:** تمام بیماری ها، شرایط بیمارگونه یا آسیب هایی که به علت حوادث غیر عمدی یا مشارکت با آن ها مرگ واقع شده است.
- آسیب هایی که به علت حوادث عمدی یا خشونت های علیه خود یا به وسیله دیگری هم پدید آمده و منجر به مرگ شده را نیز علت مرگ می نامند.
- ▶ به عبارتی دیگر، علت فوت عاملی است که پس از وقوع بلافاصله یا با ایجاد زنجیره ای از تغییرات فیزیوپاتولوژیک منجر به فوت می شود. روشن است که علت فوت در ابتدای این زنجیره قرار دارد و با حذف آن بقیه موارد رخ نخواهد داد.

نحوه فوت

- ▶ نحوه فوت : شرایطی است که علت فوت در آن ایجاد می گردد .
- ▶ ممکن است شرایط ایجاد علت فوت يك عامل طبیعی یا حادثه یا اقدام به خودکشی و یا قتل باشد.

► بدیهی است جهت درج علت فوت می توان از تابلو فوت شروع کرد (درج در بند الف) و سپس عامل ایجاد کننده آن را ذکر نمود (درج در بند ب) بعد از آن علت نهایی که باعث بقیه موارد شده است. (درج در بند ج) تکمیل شود.

► در مواردی ممکن است علت فوت محدود به بند الف و ب و حتی تنها محدود به بند الف گردد.

► در صورتیکه علت فوت محدود به بند الف و ب شود، مورد ذکر شده در بند ب علت نهایی فوت خواهد بود.

► اگر علت فوت محدود به بند الف باشد در آنصورت بند الف نمی تواند تابلوی فوت باشد.

مثال

- ▶ بر سر جنازه ای که در منزل فوت شده میروید
 - ▶ آقای ۸۵ ساله، کاشکتیک و لاغر اندام که پوشک داشته همراه با زخم بستر درجه یک در ناحیه ساکروم دارد.
 - ▶ در معاینه نکته دیگری یافت نمیشود.
 - ▶ علت فوت؟

▶ ارجاع جسد به پزشکی قانونی

▶ شرح حال از بستگان

علاوه بر شرح حال، اخذ مدارک بالینی از
بستگان

؟؟؟؟؟؟؟؟؟؟؟؟؟؟؟؟

شرح حال ۱

- ▶ نامبرده سه ماه قبل سکته مغزی ایسکمیک داشته که پس از دو هفته بستری در بیمارستان با فلج نیمه چپ بدن و عدم کنترل ادرار و مدفوع مرخص شده و طی این مدت بی تحرک در بستر بوده است.

▶ علت فوت؟؟؟؟؟؟؟؟

شرح حال ۲

نامبرده سه ماه قبل تصادف کرده و دچار شکستگی مهره های گردنی شده و پس از عمل و دو هفته بستری با فلج کامل بدن مرخص شده است.
علت فوت؟؟؟؟؟؟

علت فوت ۱

الف: نارسائی تنفسی ▶

ب: اختلال کارکرد ریه

ج: سکتہ مغزی ایسکمیک فبلی ▶ ۳ ماه

علت فوت ۲

- ▶ می بایست به پزشکی قانونی ارجاع شود
 - ▶ کالبد گشایی میشود
 - ▶ الف: نارسائی تنفسی
 - ▶ ب: عفونت ریه
 - ▶ ج: شکستگی ستون فقرات گردنی
 - ▶ د: اصابت جسم سخت

مثال

آقای ۴۵ ساله با سابقه فشار خون که از دو ساعت قبل درد قفسه سینه داشته و توسط همراهان به اورژانس بیمارستان مراجعه و در نوار قلب انجام شده

ST elevation

در لیدهای پره کوردیال داشته و بعد از انجام نوار قلب ارست کرده و فوت میکند.

علت فوت؟؟؟؟؟

شرح حال ۳

نامبرده در منزل بوده و بعد از گرفتن نان برای صبحانه در هنگام خوردن صبحانه در کنار خانواده دچار درد قفسه سینه شده و به بیمارستان ارجاع شده است.
اولیا دم شکایتی ندارند.

علت فوت ؟؟؟؟؟؟؟؟؟

شرح حال ۴

- ▶ نامبرده در منزل بوده و صبح هنگام خوردن صبحانه در کنار خانواده دچار درد قفسه سینه شده و به بیمارستان ارجاه شده است.
- ▶ اولیا دم ذکر میکنند که شب قبل با دوستانش مهمانی بوده و شکایت دارند.
- ▶ علت فوت؟؟؟؟؟؟؟؟؟؟

علت فوت ۳

- الف: سکته حاد قلبی
- ب: تنگی عروق کرونر
- قسمت دوم
- فشار خون بالا

علت فوت ۴

- ▶ می بایست به پزشکی قانونی ارجاع شود.
- ▶ کالبد گشایی می شود.
- ▶ الف: سکته حاد قلبی
- ▶ ب: تنگی عروق کرونر

▶ قسمت دوم

▶ فشار خون بالا

تشخیص های غیر ممکن (Impossible)

۱- تشخیص های غیر ممکن از نظر جنس

- ▶ مرگ های ناشی از عوارض بارداری، زایمان و پس از زایمان
- ▶ سرطان های دستگاه تناسلی خارجی زنان، واژن، دهانه رحم، سایر قسمت های رحم، تخمدان، جفت
- موارد بالا مخصوص زنان است و تعیین این علل برای مردان غیر ممکن
- ▶ سرطان دستگاه تناسلی مردان
- ▶ سرطان پروستات
- ▶ سرطان بیضه و سایر قسمت های دستگاه تناسلی مردان
- موارد بالا مخصوص مردان است و تعیین این علل برای زنان غیر ممکن

۲- تشخیص های غیر ممکن از نظر سن

- ▶ خودکشی زیر ۵ سال در هر دو جنس
- ▶ مرگ ناشی از عوارض بارداری و زایمان زیر ۸ سال در جنس مونث
- ▶ اختلال خواب
- ▶ میگرن
- ▶ عقب ماندگی ذهنی
- ▶ کری
- ▶ مشکلات پوسیدگی دندان
- ▶ PTSD

تشخیص های غیر Improbable محتمل

- ▶ مشکلات ناشی از بارداری و زایمان در سنین کمتر از ۱۰ و بیشتر از ۵۴ سال
- ▶ مشکلات ناشی از دوره حول تولد، کمبود وزن هنگام تولد و یا زایمان زود رس، صدمات زایمانی و آسفیکسی در سنین ۴ سال و بالاتر
- ▶ سرطان های دهان، اوروفارنکس، مری، معده، کولون و رکتوم، ریه و برونش، کبد، پانکراس، ملانوما، پستان، مثانه، میلوما در سنین زیر ۵ سال
- ▶ سرطان دهانه رحم، جسم رحم و تخمدان و جفت در زیر ۱۰ سال
- ▶ سرطان پروستات زیر ۱۰ سال
- ▶ بیماری های روماتیسمی قلب، بیماری ها و عوارض ناشی از فشار خون، بیماری ایسکمیک عضله قلب، بیماری ها و عوارض عروق مغزی، بیماری های التهابی قلب در سنین زیر ۵ سال (این گروه گرچه محتمل اند ولی اثبات آن به دلائل و مدارک مستدل و کافی نیاز دارد.)

تشخیص های پوچ و بیهوده

تعریف: آن دسته از علائم، نشانه ها و وضعیت هایی که می توانند بطور معمول وجود داشته و به عنوان حالات واسطه و یا علل فوری مرگ پدید آیند ولی نمی توانند علت مرگ واقع شوند. (آسانترین علت انتخابی است که بطور معمول، شایع و عرفی به مرگ ها منتسب می شوند.)

▶ ایست قلبی

▶ نارسایی تنفسی

▶ امبولی ریه

در ایران شایع ترین تشخیص پوچ ایست قلبی و تنفسی است.

ایست قلبی و تنفسی

این تشخیص تابلوی فوت است و می تواند علت فوری و دلیلی بر وقوع مرگ باشد و نمی تواند علت اولیه باشد.

آمبولی ریه

یک علت واسط است و معمولاً بدنبال جراحی، شکستگی استخوان های دراز و... ایجاد می شود.

DIC

علت واسطی یا علت فوری (تابلوی فوت) است و به تنهایی نمی تواند علت زمینه ای ویا علت مرگ باشد.

عقب ماندگی ذهنی

این مشکل خودبخود باعث مرگ نمی شود.

این افراد برای ابتلاء به بعضی از بیماری ها و صدمات بیشتر در معرض خطر قرار دارند ولی بدون شروع هر یک از بیماری ها و آسیب ها سلسله وقایعی که باید به مرگ منجر شود ایجاد نمی گردد.

سپتی سمی

اغاب بدنبال بیماری های غیر واگیر پدید می آید و خودبخود به عنوان آغازکننده سلسله وقایع منجر به مرگ نیست.

نارسایی قلبی

بدنبال بیماری های غیر واگیر پدید می آید و خود بخود آغاز نمی گردد اما می تواند علت نهایی مرگ باشد

-
- ▶ سرطان بدون ذکر جزییات بعنوان علت مرگ گمراه کننده است.
 - ▶ یافته های غیر طبیعی درآزمون های خونی، ادراری، سایر مایعات وبافتهای بدن بدون تشخیص معین جزء علل بد تعریف شده ومبهم اند.
 - ▶ کهولت سن
 - ▶ علائم ونشانه های مرتبط با شناخت، ادراک، حالات عاطفی ورفتاری
 - ▶ علائم ونشانه های بیماری مثل زردی نمی تواند علت مرگ باشد

